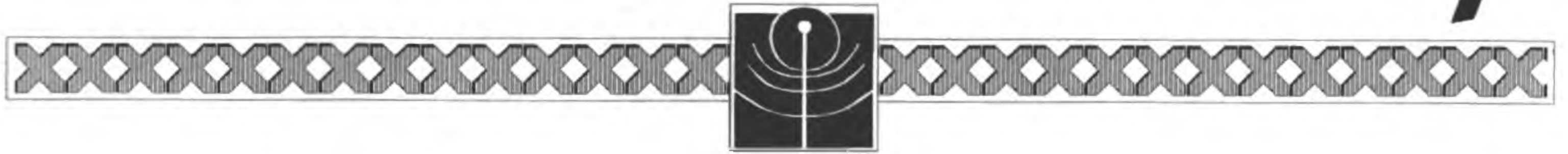


# MÉCSVILÁG



A SÁROSPATAKI NÉPFŐISKOLA NYÁRI TANFOLYAMÁNAK ALKALMI KIADVÁNYA  
IX. évfolyam 1. szám 1995. július 2.

---

## ISTEN HOZOTT BENNETEKET SÁROSPATAKON

---

Ünnepnap ez a mai, amikor a szélrózsa minden irányából megérkeznek Patakra a népfőiskolások.

Mennydörgéses, jégeső-kopogásos, forró nyárban járunk. A minap virrasztottuk át Szent Iván éjszakáját, s küldtük az enyészetbe Júniust, az Ady Endre által kiállított "Pusztuljatok bilincses iskolák!" kezdetű szabadságlevelél segedelmével.

A város - a Bodrog-parti Athén - békésen szuszog, mint Pató Pali az ebéd utáni időszakos agyi vérzegénység állapotában. A helybeli diákok megkezdték a vakációt, a tanárok, filiszterek szétszóródtak Makkoshotykától a Martinique-szigetekig tehetemségük szerint. A helyi sajtó vakargatja saját maga által elkapart pattanásait, a rendőrök szedik a vámot az utakon. A jó öreg Bodrog csendesen - és folyamatosan - folyik északról dél felé. (Mossa a város minden szennyését.)

Mégis ünnepnap ez a mai, mert ismét összegyűltek a pataki népfőiskolások erőt gyűjteni, hogy meg-

érintsék az Anteusz-földet, ellátogassanak Újszászy Kálmán sírjához, megszívják magukat tudással, hittel, termékenyítő kételyekkel.

Itt vannak hét határból érkezett hallgatóink. Dunántúlról, Partiumból, az Alföldről, Erdélyből és Felső-Magyarországból. Itt vannak (folytatkozott számban) a tanárok, a földhöz, a tájhazához, az önmagukhoz hűségesek. Vagyis újra itt van, újra itt van a (nagy Csapat). Megfogyva bár (de törve nem) elmondhatjuk, mint Csoóri Sándor édesanyja a szétbombázott faluba megtért övéinek a háború után: "történt ami történt, együtt a család".

**Kedves Barátaim!**

Isten hozott benneteket Sárospatakon!

Mi vártunk titeket és készültünk a találkozásra. Ám az elkövetkező egy hét olyan lesz amilyenek ti vagytok, amilyenek mi vagyunk.

Amilyenek egymás által lehetünk.

**dr. Balázsi Károly**



## A határon túliak köszöntése

### Kedves Barátunk!

Te, aki Erdélyből, a Felvidékről, Kárpátaljáról, vagy a Partiumból eljöttél Sárospatakra, egy immár negyedik éve zajló sorozatba kapcsolódsz be. Először 1992 nyarán hirdettük meg speciális programunkat az országon kívül élő magyar fiatalok számára, s az ötlet bevált. Az évek során csiszolódott, letisztult a tematika, így az idén már biztos tapasztalatok birtokában kérhettük fel az előadókat. Amint látni fogod, történeti, elméleti és gyakorlati jellegű ismeretek átadására egyaránt szeretnénk sort keríteni, e szűk 10 nap során. Számítunk alkotó közreműködésedre, segítségedre, hogy mind tartalmasabbá tegyük az ittlétedet. Kiemelten érdekesnek ígérkeznek az utolsó napok előadásai. Határon túli vendégeink számolnak be az egyes régiók jelenlegi helyzetéről, olyan szemszögből, amely hazai kutatóknak nem adatik meg.

Szekciónkat megalapítása óta támogatja a magyar kormány. Az Illyés Alapítvány ez évben is fedezte itt-tartózkodásotok költségeit. Tabajdi Csaba, a határon túli magyarokért felelős államtitkár pedig az elsők között jelezte részvételét.

Aligha szorul bizonyításra, hogy Sárospatak - földrajzi helyzeténél fogva - mekkora felelősséget visel a határon túliakkal való kapcsolattartásban, amelyet a múlt hagyományai és a jelenkor követelményei rónak reá. Igyekszünk megfelelni a kihívásnak, és ebben számítunk a Te segítségedre is.

Kellemes időtöltést, hasznos tapasztalatszerzést kívánnak a szekció vezetői:

**Bordás István**

**dr. Bolvári-Takács Gábor**

## Az ötödik nyár a népfőiskolán

Minden éven, amikor nekilátunk a Mécsvilág beköszöntő számának szerkesztéséhez, a lapcsinálás pillanatnyi szüneteiben előkeressük azokat a fényképeket és videofelvételeket, amelyek korábbi nyári táborok alkalmával készültek. Mindenki jól ismeri azt az érzést, amikor néhány évvel fiatalabb önmagával találkozik egy-egy félresikerült fotón, vagy mozgókép beállításon. Nagyokat kacagunk egymáson, s közben lassan rádöbbenünk, hogy immáron öt esztendeje minden nyáron valami hasonlóval foglalkozunk népfőiskola címen.

Amikor - hároméves meghatározó előzmények, téli népfőiskolák után - 1990-ben elindítottuk a nyári népfőiskolák sorozatát, semmi olyasmi nem járt az eszünkben, hogy ezzel talán hagyományt teremtünk.

Az elmúlt öt esztendőben szerveztünk kurzusokat néhány 10 ezer forintból és egymillió feletti összegből, volt itt társadalomismereti, történeti, képzőművész, református, határon túli magyar szekció. Hallgatóink száma 20 és 110 között mozgott. Egy-egy nyári tanfolyam alatt azonban az alap gondolat nem változott: építeni azokra a hagyományokra, amelyeket a 30-as években Szabó Zoltán és Újszászy Kálmán teremtett meg, lehetőséget adni érdeklődő és tehetséges fiataloknak a tanulásra, önmaguk fejlesztésére.

Mi, akik szerény követői vagyunk nagy hírű elődeinknek, csupán remélhetjük azt, hogy az elkövetkezendő alig több, mint egy hétben szolgálatotokra állhatunk. Olyan programmal, amely nemcsak az idő hasznos eltöltését jelenti majd, hanem hozzájárul szellemi épületekhez is.

**BI**



1994 július-1995 július

## Tanévet zár az egyéves képzőművészeti iskola

Az idei nyári táborral búcsúznak a Sárospataki Népfőiskola első olyan hallgatói, akik egy éven át tanultak-alkottak a képzőművészeti szekcióban.

A szekció vezetője: dr. Dobrik István; hallgatói csoportvezető tanár: Sándor Zsuzsa; tanárok: Balogh Istvánné, Balogh István; meghívott előadó tanárok: Balogh Jenő, Bálványos Huba; szekciótitkár: Csetneki József.

Az induló létszám 21 fő volt, a zárótáborba mintegy 18 hallgatót várunk. Kimaradás tehát alig történt.

A Népfőiskola a hallgatóknak az iskola elvégzéséről tanúsítványt ad. A tanúsítvány megszerzésének feltétele a tanév folyamán a folyamatos, program szerinti munkavégzés. A tanúsítványba az évközi munka és a zárómunka értékeléseként a megfelelt, illetve a kiválóan megfelelt minősítés kerül.

A tanév felépítése:

### *I. Alapozó nyári tábor.*

Az előző nyári munkát kötött programok, iskolai feladathelyzetek jellemezték. Általában beállítások alapján műhelymunkát végeztünk, melynek során a legváltozatosabb egyedi grafikai és festészeti technikákkal dolgoztunk.

### *II. Konzultációk:*

A két nyári tábor közötti időszakban kéthavonként kétnapos konzultációkat tartottunk. Mindegyik konzultáció egy-egy képzőművészeti területtel foglalkozott. Az évközi szakasz célja volt a mives technikahasználat kialakítása és a képzőművészeti alkotómunka folyamatosságá tétele.

A szeptemberi és novemberi konzultációt, amely a festéssel foglalkozott, Balogh Istvánné vezette. A januári konzultáción a fotó- és vizuális nyelvvel foglalkoztak Balogh István irányításával. A márciusi és májusi konzultáción a sokszorosító grafikát ismerhették meg Sándor Zsuzsa segítségével.

Az iskola hallgatói a konzultációk között önállóan dolgoztak meghatározott feladatok alapján. A zárótáborra egy önállóan összeállított egyéni programmal érkeznek. Javasolt kialakítási koncepciók: 1. Tématorra/témákra tervezés; 2. Vizuális nyelvi elemre, vagy elemek összefüggésére építkezés; 3. Vizuális gondolkodási folyamat kifejtése; 4. Képzőművészeti terület, vagy műfaj, vagy technika elmélyült feldolgozása.

A képzőművészeti szekció bázishelye a csodálatos kerttel körülvett, ódon hangulatot árasztó Domján-ház lesz. A csoport tagjai sajátos programjaik szerint vagy az épületben végeznek műtermi munkát, vagy a város különböző területein rajzolnak-festenek. Délelőtt és délután rendszeresen kötelező munkaidő van, folyamatosan működik a grafikai műhely is. A hallgatóknak naponta konzultációs lehetőség áll rendelkezésükre. Az évközi találkozások és a nyári egyhetes alkotómunka vélhetően minden résztvevő számára eredményeket, fejlődést hozó lesz. Az iskolát követően remélhetően érzékenyebb szemmel és fogékonyabb lélekkel alakítják majd ki saját alkotói szemléletüket.

Sándor Zsuzsa



# TUDNIVALÓK



## 1. Szállás

A képzőművészek és a határon túliak számára a Móricz Kollégiumban. A Társadalomismereti Szekció az első két, valamint az utolsó két éjszakát kivéve Pácinban, egyébként a "Móriczban". (A térképen 4-es számmal jelölve.)

## 2. Evés-ivás

Reggeli 8<sup>00</sup>-tól 8<sup>30</sup>-ig  
ebéd 12<sup>45</sup>-tól 13<sup>30</sup>-ig  
vacsora 18<sup>00</sup>-tól 19<sup>00</sup>-ig

De! A megnyitó napján a vacsora 17<sup>00</sup> órakor.

Valamennyi étkezés helyszíne a "Hetes" étterem. (A térképen 5-ös számmal jelölve.)

## 3. Cím

Hozzátartozók számára levelezési címként a Népfőiskola/Képtár címét lehet megadni: 3950 Sárospatak, Szent Erzsébet u. 14.

A következő lapszámunkban közöljük valamennyi szekció névsorát és a levelezési címeket.

## 4. Sajtó

A "Mécsvilág" újságba a szerkesztők várják a hallgatók vitriolba mártott tollú írásait, cikkeit, valamint rajzait és grafikáit. A szerkesztőség a Képtárban tevékenykedik, ide adjátok le munkáitokat. Lapzártánk: július 8. 14.00 óra

## Fábri Zoltán Filmklub

A nyári népfőiskolák hagyományos programjai mellett a szabadidő eltöltéséhez új színfolttal szeretnénk hozzájárulni. Idén előszört tartunk filmvetítéseket. Hogy éppen most kezdjük, annak fontos oka van: idén százéves a film. Fábri Zoltán nevének felvételét pedig az indokolta, hogy a klasszikus magyar rendezőgeneráció eme utolsó nagy alakja, a háromszoros Kossuth-díjas művész tavaly hunyt el.

S most egy 1995.május 10-i Reuter-hír:

"Orson Welles klasszikus alkotását, az Aranypolgárt választották a producerek és rendezők az elmúlt száz esztendő legjobb filmjének. A rendezők között Alfred Hitchcock áll az élen."

A filmklub programja a fentiek jegyében állt össze.

### PROGRAM

július 3. hétfő, 20.00 óra: Aranypolgár (1941, rendezte: Orson Welles; vetítési idő: 114 perc)

július 5. szerda, 20.00 óra: Utószezon (1967, rendezte Fábri Zoltán; vetítési idő 119 perc)

július 7. péntek, 20.00 óra: Psycho (1960, rendezte: Alfred Hitchcock; vetítési idő: 104 perc)

A vetítések előtt rövid bevezető hangzik el, a filmek megtekintése után az érdeklődőket beszélgetésre hívjuk.

A vetítések helyszíne a KÉPTÁR.

Mindenkit szeretettel vár a klubvezető:

dr. Bolvári-Takács Gábor





## Emlékezés az iskolaalapítóra

Amikor évekkel ezelőtt a Magyar Televízió riportfilmet sugárzott "Mr. Sárospatak" címmel, sokan felkapták a fejüket. Illendő-e életében legendává emelni valakit? Nem elhamarkodott-e az értékítélet? Azóta tudjuk, hogy minden akkori vagy korábbi véleményünk helyénvaló volt. Dr. Újszászy Kálmán részévé vált Sárospatak XX. századi történelmének.

De ki volt ez a halkszavú, csendes, megfontolt férfiú? Elsősorban tanár, aki kihasználva a Református Kollégium nyújtotta lehetőségeket, választ adott kora társadalmi kihívásaira. Az 1936-ban alapított Sárospataki Népfőiskola többek között az ő munkája nyomán ért el országosan egyedülálló hírnevet.

Újszászy Kálmán személyisége tökéletesen ötvözte a pedagógust és a tudóst. A Református Kollégium felszámolása után a Tudományos Gyűjtemények Adattárának kialakításával a maga nemében páratlan kutatóműhelyt hozott létre. 1952 és 1990 között a nagy hírű Kollégium folyamatossága a Tudományos Gyűjteményekben öltött testet.

Újszászy professzor úr tudatosan vállalta küldetését. Itt maradt Sárospatakon, jóllehet talált volna lehetőséget arra, hogy máshol érjen el szakmai sikereket. (Doktori disszertációját a harmincas években filozófiából írta.) Patakiként vett részt az országos közéletben, s töltött be vezető egyházi tisztségeket.

Sárospatak és népfőiskolája sokat köszönhet Újszászy Kálmánnak. Egy évszázadot átölelő életút előtt hajtunk fejet, amikor sírján néhány szál virágot elhelyezünk.

**BTG**

Elolvására ajánljuk hallgatóinknak:

**Újszászy Kálmán**

**A FALU**

### Útmutatás a magyar falu tanulmányozásához

Részlet a könyv ismertetőjéből:  
"Hatvanegy esztendeje annak, hogy a sárospataki református főiskola teológus hallgatói a társadalom tudományos megismerésének igényével fordultak fiatal filozófa professzorukhoz, Újszászy Kálmánhoz. Kérésük kedvező fogadtatásra talált, s szerda esténként a nagykollégium földszinti boltíves szobájában húsz éven át összegyűltek az egymást váltó diáknemzedékek, hogy szociológiai, vagy ahogyan később nevezték: faluszemináriumi foglalkozásaikon előbb a szakirodalom feldolgozásával, majd a helyi társadalmak gyakorlati vizsgálatával is képet kapjanak a magyar valóságról. (...) 1936 tavaszán a sárospataki faluszemináriumnak ajánlotta a szerző ezt a könyvet. Néhány év elméleti tájékozódása és gyakorlati tapasztalata testesült meg benne, s alapul szolgálhatott a sorkrétú, a falut önálló rendszernek, közösségnek tekintő feltáró munkákhoz. Újszászy Kálmán nem egyszerűen gyűjtési tematikát, szempontsört kívánt adni; rendszerezett és áttekinthető formában bontotta ki a vizsgálati lehetőségeket. Könyvének értéke történeti becsességében és - mutatis mutandis - mai használhatóságában rejlik."

*A kötetet a Kazinczy Ferenc Társaság 1992-ben, Újszászy Kálmán 90. születésnapja alkalmából jelentette meg, reprint kiadásban. Megvásárolható az Egyesület irodájában 100 Ft-ért.*

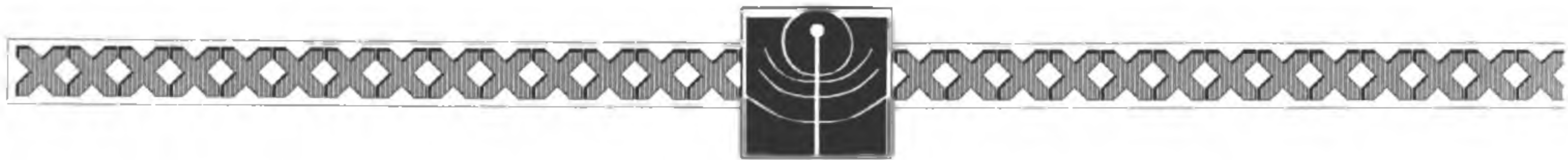
# MÉCSVILÁG

A SÁROSPATAKI NÉPFŐISKOLA NYÁRI TANFOLYAMÁNAK ALKALMI KIADVÁNYA

Szerkesztők: Dr. Bolvári-Takács Gábor  
Bordás István  
Csetneki József

Technikai szerkesztés:  
Simai Ágnes

Felclős kiadó:  
Dr. Dankó László



1. Comenius Tanítóképző Főiskola - itt lesznek a határon túliak előadásai
2. Domján-ház - itt (de főleg itt) dolgoznak a képzőművészek
3. Képtár - közös találkozók helyszíne
4. Móricz Kollégium (alvás?) helye
5. Hetes (7-es) Étterem - étkezéseim színtere

